



BONA PAU

PAU & GONDA

Nº 617 - ANY LII - MONTUÏRI - JULIOL - 2004

- Reeixit sopar a la fresca: 2310 euros (384.352 pts) per a la restauració de la teulada de l'església.
- 21 montuïrers assoleixen el curs de voluntaris de protecció civil.
- A partir d'octubre, servei de pediatria a Montuïri.
- Han començat les obres de desdoblament de la carretera.
- L'Ajuntament acorda construir un ecomuseu a l'aire lliure: Es Molinar.
- Gabriel "Rupit", 1r a la seva categoria en el trofeu ciclista Pla de Mallorca.
- Aquest mes entrevistam: Un matrimoni emigrant equatorià i Francesc Trobat, primer batle de la democràcia.



La processó del Corpus, expressió de cristianisme

BREUS

"Vitrall", nou CD del P. Martorell

A la inauguració del II Festival Internacional d'orgue "Antoni Martorell", dia 4 juny a la Porciúncula i en el decurs de l'acte es féu la presentació de la partitura i CD de l'obra "Vitrall" –30 pensaments musicals per a orgue de fàcil execució– del compositor montuïrer, P. Antoni Martorell.

Conte Curt

Quan s'acosta el 21 de juliol, data en què finalitzarà el termini de presentació dels originals dels treballs que enguany concorren al Concurs de Conte Curt, a finals de juny ja s'han rebut 19 obres i s'espera que, com anys anteriors, a última hora siguin moltes més.

Nou col·laborador

A partir d'aquest número ja s'estrena com a nou col·laborador de Bona Pau, el Dr. Miquel Llabrés Jaume, Metge Reumatòleg, el qual ens anirà informant sobre temes mèdics a l'entorn de la seva especialitat, que tenen incidència entre persones del nostre àmbit.

4.000 perdius roges

El Govern Balear comprarà 4.000 perdius roges amb plenes garanties

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer, Miquel Mascaró Crespi, Joan Barceló Cerdà, Lluís Servera Sitjar, Jaume Palou Garau i Miquel Llabrés Jaume.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Correu electrònic: oabonapau@terra.es



Grup dels 21 montuïrers, juntament amb membres de l'equip de govern municipal, que participaren en el curs de voluntaris de protecció civil el passat mes de juny

sanitàries i cinegètiques que posteriorment seran cedides a les societats de caçadors que gestionen terrenys de caça, com és el cas de la de Montuïri.

Nous projectes al Molinar

En el ple municipal de dia 1 d'aquest mes passat es va acordar el projecte d'un museu en Es Molinar, l'adquisició de terrenys per instal·lar-lo i la millora de l'entorn. El pressupost d'1.885.400 euros procedeix de la Conselleria de Turisme del Govern Balear.

Agenda local 21

Amb la intenció d'informar als ciutadans de Montuïri del que és l'Agenda local 21 i les passes que s'han de seguir perquè el municipi avanci cap a la sostenibilitat, l'Ajuntament convocarà a principis de juliol una reunió per aconseguir aquesta sostenibilitat i el benestar ambiental, social i cultural, a la qual s'espera l'assistència de tots els veïns a qui pugui interessar.

Aquesta revista ha rebut el suport del



GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura

Direcció General de Política Lingüística

ES GRAONS

Coherència

La sensibilitat de la major part de montuïrers davant una necessitat peremptòria es féu patent en la nombrosa l'assistència al sopar a la fresca a fi d'obtenir fons per sufragar les despeses ocasionades amb motiu de de l'adob a la teulada i altres obres de l'església. Fou una resposta coherent.



Negligència

Quan alguns veïns i veïnes s'esforcen per conservar neta la part de carrer davant o al costat de ca seva, altres, amb un altre criteri, possiblement ja a la matinada, sembla que pretenen una cosa contrària, com es demostra sobretot els caps de setmana a llocs freqüentats per persones que van molt alegres.

Preocupació cultural

Des de temps enrere, però sobretot a l'entorn de la primera meitat del segle XX a Montuïri de tant en tant se sentien expressions en referència a "sebre lletra", la qual cosa suposava per a la majoria "tenir cultura". Això feia que a mesura que ens anàvem acostant a mitjan segle passat de tant en tant començassin a sorgir joves espavilats amb desitjos d'assolir un sensible progrés cultural. Fet que s'ha d'atribuir particularment i en principi a l'esment extraordinari que ja abans de 1930 posà el vicari Munar amb els Mariana i ja posteriorment en temps de la república (1931-1936) al batlle Joan Mas i Verd amb l'edificació i funcionament del nou col·legi públic, al qual i una vegada acabada la guerra civil (1951) començaren a impartir-s'hi classes d'iniciació professional.

L'any següent (1952) sortia a llum Bona Pau on un grapat de joves inquiets també hi col·laboraren amb alguns escrits literaris. Anys després, la dècada que va entre 1943 i 1953 tenguérem entre nosaltres Pere Capellà, qui també entre gloses, poemes i producció teatral afavorí la nostra cultura popular.

Ja més recentment, el 1970, es va crear una Comissió Cultural com a intent d'un desenvolupament d'espargir inquietuds i a la vegada implicar diferents persones per tal de fomentar la nostra cultura. A més de l'impulsor —Joan Miralles i Monserrat— deu persones encapçalaren cadascuna de les deu seccions que es varen crear —tele-club, biblioteca, teatre, museu, música, conferències, cine-club, cossiars, concursos-exposicions i excursionisme—, però mancà un al·licient propici, una implicació més ferma o un recolzament per part de la mateixa gent del poble; el fet cert fou que al cap de poc més d'un any o abans fa començar a flaquejar i va morir quan encara no s'havien posat en marxa totes les seccions programades. Fou un intent que no va passar d'assaig.

Des de llavors ençà i en el transcurs dels anys a Montuïri sols s'han pogut dur a terme manifestacions esporàdiques o puntuals, mostra evi-

dent que la preocupació cultural de la gent del nostre poble no passa d'aquí, de ser una inquietud per part d'uns pocs. I si no, els fets ho demostren: a principis de 1974 sortia a llum "Un poble, un temps" del mateix Joan Miralles, llibre que amb la seva lectura va sacsar un poc la preocupació per la història recent i la cultura popular. El desembre d'aquell mateix any en el carrer de Baix s'inaugurava l'Obra Cultural Balear, els capdavanters de la qual el juny de 1976 ja organitzaren aquí un Congrés de Cultura Catalana amb la participació de destacats escriptors illencs. I ja com a altres fites culturals dignes d'esmentar trobam que l'any 1982 fou inaugurada la biblioteca municipal després d'haver ordenat l'arxiu municipal. El Pare Martorell fou declarat fill il·lustre de Montuïri el 1985 i el 1986 fou inaugurat el nou parvulari al costat del Molí des Fraret. L'any 1988 tenim també una altra fita cultural a rel del doctorat de Joan Miralles: la presentació d'"Un llibre de cort reial mallorquí del segle XIV" amb especial referència a Montuïri.

Per altra part l'any 1992 es convocava el I Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu mitjançant el qual es pretenia sobretot que hi preguessin part montuïrers, però de llavors ençà sempre han estat minoria i encara que a partir de 1996 se n'hagin convocat per a joves del poble, no hi han acudit mai més de dos participants. I aquest any 96 també fou rehabilitat el Molí des Fraret on posteriorment s'hi va instal·lar el Museu Arqueològic de Son Fornés, inaugurat el juny de 2001. Amb motiu de la commemoració del 700 anys de Montuïri com a vila reial també assistirem a diferents actes culturals que de qualche manera espavilaren el dormitat enteniment d'un bon nombre de persones. I encara resta per treure a llum el grapat de llibres, obra de montuïrers, apareguts particularment en el decurs d'aquests darrers deu anys i que ja formen part del nostre llegat cultural.

Massa projectes han romàs sols i malauradament en això: projectes, plans o idees.

O. ARBONA

SENY

L'OBEDIÈNCIA

El fills encara han d'obeir els seus pares? És una pregunta que fa somriure i a la vegada sembla sorprenent o contradictòria. Però fins i tot hi ha pares que se la fan. Avui les teories modernes sobre l'educació els desconcerten de tal manera que, per a alguns, com més rumien aquests

Al nostre món li manca una concepció justa de l'obediència

principis, més incompetents se senten i alguns refusen intervenir per por a fracassar. O sia: han deixat d'exercir la seva autoritat damunt els seus fills. L'exemple de pares "avançats" els escandalitza però els arrossega a fer com ells. I, sobretot, potser que la característica més destacada, en aquest sentit, sia aquesta imensa onada de mescla de races, de classes socials, de pobles i de les mateixes persones adultes a l'entorn de tota llei d'autoritat.

"Potser al nostre món només li manca una concepció justa de l'obediència —deia un cèlebre pensador i psicoanalista dels nostres dies (Jean Lacroix)—, una conciliació entre l'ideal d'independència personal i l'ideal de solidaritat social. Obeir és un acte noble i una convicció de l'existència de valors superiors als esporàdics actes individuals".

Avui la major part dels homes només obeeixen quan aproven l'ordre que els és ordenada; i això no és una vertadera obediència. Obediència és integrar-se en un ordre que ens eleva per damunt de nosaltres mateixos. I en dir això ja donam resposta a la pregunta del principi: educar i criar un fill és fer-lo obeir i ajudar-lo a estimar i a fer tot allò que ell no estima, però que un dia li farà molt de bé.

SALOMÓ

Per a una cultura municipal i racional

El passat mes de juny sortí publicat a les planes d'alguns dels diaris d'àmbit illenc (*Diario de Mallorca* de l'1 de juny) una informació, supòs que proporcionada pel nostre Ajuntament, en la qual s'esmentava la idea de realitzar a la zona del Molinar "un passeig, l'acondicionament d'una plaça i la construcció d'un nou edifici polivalent per poder dur a terme representacions teatrals, exposicions, conferències i diverses activitats socio-culturals complementàries."

Molt bé fins aquí. Ara el paràgraf que ve al darrera ja no m'ho sembla tant. Aquest fa esment que *El primer edil montuïrer detalla que la anunciada cesión de la rectoría* (suposam que parla de la Sala Mariana) *por parte del Obispado al Ayuntamiento ha quedado finalmente "descartada", al no lograr alcanzar un acuerdo ambas partes implicadas.*

És a dir, que un projecte del qual es va començar a parlar a l'anterior legislatura i que sorgia a les planes dels diaris - cada vegada que entrevistaven al nostre batle - com a projecte cultural estrella del municipi se'n va en orris. Sembla, per tant, que el que s'ha fet fins ara és passar-nos amb cançons.

El de la Sala Mariana, en la seva situació actual, no és el millor espai del poble per a instal·lar un centre cultural. Com a aspectes negatius té el de la seva enrevessada distribució, la dificultat dels accessos i la manca d'espais amplis -excepte el del teatre-.

El nou projecte que l'Ajuntament encomanà a dos arquitectes montuïrers, na Catalina Sastre Martorell i en Jaume Mayol Amengual, solucionava el problema de la distribució d'aquests espais encara que no incorporava una zona per a l'arxiu municipal.

El millor que tenia i té la Sala Mariana és la seva qualitat d'edifici cèntric respecte a tots els punts equidistants del poble, aquesta característica de cèntric, per descomptat no la té la plaça que es troba davant el molí d'en Perons al Molinar.

Passem ara a un segon punt, tal volta el més important al meu entendre. Quina és la situació dels equipaments culturals del nostre municipi a hores d'ara?

1. – La Biblioteca municipal

Originàriament es trobava als baixos de l'Ajuntament, al carrer de la Pau. Instal·lada primerament a un dels tres locals municipals que donen a aquest carrer fou ampliada posteriorment amb un altre d'aquests locals, aconseguint així millorar parcialment el servei.

Però, sobtadament, fou traslladada, no sense certa nocturnitat i *alevosía*, pel motiu de què feia nosa, es necessitaven aquestes sales per fer una o dues exposicions cada any i no es tingué en compte que la Biblioteca oferia un servei diari.

Ara es troba a l'antic consultori mèdic. Ha perdut superfície d'ús respecte a l'antic local i té una ubicació més allunyada per a molts d'usuaris del poble. Això comportà un davallada del públic que utilitzava anteriorment aquest servei.

2. – L'arxiu municipal

Instal·lat antigament a una sala del pis superior de l'Ajuntament, es tingué l'encert fa uns anys de treure'l d'aquest lloc -que s'utilitzava a vegades com a magatzem- i traslladar-lo a una casa antiga llogada pel consistori al carrer Major. Es va dir que el nou emplaçament era "provisional". Aquesta "provisionalitat" ja fa anys que dura.

L'arxiu -un dels més importants entre els dels municipis de Mallorca i que recull informació des de la creació del poble l'any 1300 fins a l'actualitat- no compta amb cap mesura de seguretat contra robatoris, incendis, humitats, inundacions, plagues, etc. i no disposa d'un mínim espai per a treballar-hi els investigadors que així ho vulguin fer.

3. – Sales polivalents de conferències i/o exposicions

Cada vegada que hi ha un esdeveniment puntual com són les pre-



Es va parlar molt de la Sala Mariana com a projecte cultural "estrella"

sentacions de llibres, conferències, xerrades, etc. o exposicions de qualsevol tipus amb motiu de la fira o de les festes patronals, l'Ajuntament no compta amb cap local adequat per a aquestes necessitats i s'han de desmuntar altres dependències municipals destinades a altres usos com la Sala de plenaris.

Són necessaris uns espais amb polivalència que siguin confortables, degudament climatitzats i acollidors per a realitzar tots aquests actes.

A mena de resum, la situació és pot considerar entre crítica i deplorable. Si segons sembla la solució és erigir un edifici que aculli tots o part d'aquests equipaments a l'extrem més allunyat del Molinar, em sembla una equivocació.

Tal volta es nota a faltar una voluntat política ferma per part de l'equip de govern municipal per dur a terme aquestes actuacions. Voluntat política, sensibilitat i interès que si s'han tingut per construir equipaments esportius - per cert magnífics i ben planificats -.

A mena de conclusió, des d'aquest escrit deman que es dugui a terme un projecte cultural coherent i planificat que passi per l'adquisició d'un edifici o solar cèntric en el qual es puguin instal·lar aquests equipaments.

GUILLEM MAS MIRALLES

Un poeta per recordar: Bartomeu Rosselló-Pòrcel

Sovint entre els creadors es discuteix si és més important el talent natural o el treball per arribar a realitzar una obra de qualitat. Se sol acordar que ambdós elements intervenen i que davant una obra humana meravellosa hi ha l'esforç i la genialitat. Entre els nostres poetes si n'hi ha un que rebé el do de les muses prestíssim i fou capaç d'enllestir una obra admirada per tots és en Bartomeu Rosselló-Pòrcel (1913-1938). El poeta va tenir un mestre d'excepció: Gabriel Alomar que l'encoratjà com a deixeble predilecte. El secret del nostre poeta devora del seu innat talent per les lletres fou que va sebre obrir-se a l'època difícilíssima que li tocà viure. D'una banda a través dels seus estudis a Barcelona on va fer amistat amb en Salvador Espriu i de l'altra per la co-neixença que assolí de les noves tendències poètiques encapçalades per la Generació del 27 que li mostraren un horitzó nou al marge del

traçat per l'Escola Mallorquina. I tot plegat amb una dosi excel·lent d'esforç personal.

A l'exposició conjunta amb Salvador Espriu arrel de la seva amistat feta fa poc temps a cura de Xavier Abraham recordam haver observat com el nostre poeta era capaç de llegir vint-i-quatre llibres en un mes i llibres densos. Tot un simp-toma de l'intel·lectual que duia dintre. La seva mort prematura (als vint-i-quatre anys) en plena guerra civil elevà al nostre poeta al paper d'un mite per les generacions posteriors malgrat l'oblit inicial de la seva obra.

El prof. Joan Mas i Vives ha estudiat a fons la seva obra en el llibre "Domini fosc" (Biblioteca Miquel dels Sant Oliver /20) ens parla així d'un dels millors poemes que s'han escrit en la nostra llengua: "El poema "A Mallorca durant la Guerra Civil", potser el més reeixit de tota la seva obra, expressa amb una força extraordinària la intensitat de la seva relació amb Mallorca. El díptic final "Tota la meva vida es lliga a tu/ Com en la nit les flames a la fosca", s'ha convertit en l'emblema que millor sintetitza la unió sentimental amb l'illa i el dolor per la distància física insalva-

ble que en aquells dramàtics moments l'enmantenia allunyat".

Deixem parlar el poeta: "A Mallorca durant la Guerra Civil"

*Verdegen encara aquells camps
i duren aquelles arbredes
i damunt del mateix atzur
es retallen les meves muntanyes.
Allí les pedres invoquen sempre
la pluja difícil, la pluja blava
que ve de tu, cadena clara,
serra, plaer, claror meva!
Sóc avar de la llum que em resta
dins els ulls
i que em fa tremolar quan et recordo!
Ara els jardins hi són com músiques
i em torben, em fatiguen com en un
tedi lent.*

*El cor de la tardor ja s'hi marceix,
concertat amb fumeres delicades.
I les herbes es cremen a turons
de cacera, entre somnis de setembre
i boires entintades de capvespre.
Tota la meva vida es lliga a tu,
com en la nit les flames a la fosca.*

El poeta cerca en els versos un refugi impossible enfront del dolor que l'enrevolta. La guerra com explicà Josep M^a Llompart apareix sols en el títol. I és en aquest lleu no dir com ens la fa present. El poeta sofreix, a més a més, per l'enyorança de la terra nadiua i cerca el consol de la paraula i ens comunica amb una sinceritat única el seu amor indefugible pels seus paisatges.

LLUÍS SERVERA SITJAR

Gloses

Bona anyada

Enguany si tot 'caba bé
tendrem una bona anyada
de blat, ordi i civada,
ciurons i favó també;
podran omplir es graner,
s'ensofrador i sa sala,
i si sa vinya no mos falla
farem vi per l'any que ve.

...I un bon porc

Ses figueretes van sanes
i figues podrem menjar
i un bon porquet engreixar
per fer bones sobrassades,
camaiots i botifarres
i botifarrons per torrar
i llavors podrem anar
an es metge demanar
remei per ses nostres cames.

TÓFOL MASSANET



- Toldos • Capotes
- Falsos sòtils
- Sòtils de policarbonat

C/. S. Rafel, 84 • Telf.: 971 24 59 09 • Fax 971 24 63 19
Telf. mòbil: 907 11 12 01 • 07008 Palma de Mallorca

No és molt antiga la imatge que contemplam aquí mateix. Possiblement tenguí 33 anys. Era a l'entorn de 1971, un dia d'estiu d'aquell any quan en Rafel Manera Arbona "Prunes" (1914-1978) feia poc temps que havia arribat de fora vila de recollir l'anyada de cereals amb els quals havia omplert els sacs ara depositats a l'altre costat i que encara podem veure. Ell està reposant. Era naturalment a les darreres hores del dia quan, juntament amb na Magdalena Miralles Ribas "Xibava" (1891-1972), casada amb en Pere "Pieres", ambdós contemplaven el resultat de l'esforç i dedicació, no sols d'aquell dia, sinó dels dies i mesos que va suposar poder arribar gojós de dur a terme aquesta eixida.

Des del carrer fou captada aquesta imatge quan sembla que en Rafel, amb l'esquena recolzada a la porta de la portassa de davant ca seva —en el carrer d'Alexandre Rosselló— i el peus que gairebé toquen l'altre costat de la porta esquerra de l'entrada. Callats un i altra. Pensatius, tal volta, però ara i aquí suposen el complement d'una particular estampa engrescadora.

En Rafel, qui de fadrí havia estat un jove atractiu, agradós, simpàtic i, per més dir, un del cossiers que just acabada la guerra civil tornaven omplir de delit els montuïrers i montuïreres per les festes de Sant Bartomeu; ara, rescatat de Ciutat on havia exercit uns

LA IMATGE COMENTADA



En Rafel "Prunes" i na Magdalena "Xibava" donen vida a la bellesa d'una estampa

molt de temps asseguda a una cadira, que no a una butaca, perquè aquesta dona provenia d'una família humil, com la majoria de montuïrers, i a ca seva les comoditats no excel·lien en abundància. Altre temps no tenia prou mans per fer una cosa, però ara ja passava molt de temps amb les mans plegades o, com la veim a la foto, aguantant-se la cara amb una mà. I aquest era el posat característic propi dels anys de senectut, d'aquesta bona dona.

O. ARBONA

anys de picapedrer degut a les necessitats familiars, havia retornat a la seva llar montuïrera i reintegrat a les feines del camp de les que de jove en guardava un bon record. Feines que ara ja no prenia amb tanta intensitat com en els anys de la seva joventut.

A madó Magdalena li agradava passar les vetlades hivernenques davant el foc, empatant la xerrada amb veïnats i amics; moltes vegades se la podia trobar cosint i descosint roba negra, i això que deia que no hi veia. Sempre vestida de pagesa. La roba moderna no era per a ella, deia, i mai no va deixar de vestir a l'antiga usança. No s'havien de canviar —segons ella— els hàbits vells pels novells.

Quan es captà aquesta imatge madó Magdalena, ja entrada en anys —un, més o manco, abans de la seva mort—, sols podia ajudar a algunes feines de la casa i a l'estiu passava

bar

Ca na Poeta

music

Carrer Major, 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

S'ha dit que...

Mòlta gent del poble es demanava per què onejaven les banderes l'Ajuntament dia 3 de juny passat. De llavors ençà no han deixat no han deixat d'estar enlairades.

Encara hi ha gent que es queixa dels clots d'alguns camins de fora vila. No en sortirem!

Quan estarà feta la ruta dels molins? Ja n'hi ha que esperen la inauguració!

Els terrenys per conrar a Montuïri, de cada dia van a manco. Ara la carretera se'n tornarà "menjar" unes quantes quarterades.

Quan a la vila es fomenti tant l'afició per la cultura com per a l'esport i l'exercici corporal, els montuïrers seran tots llests o/i lletraferits.

Massa contratemps a la carretera dins el nostre terme: Dia 4, foc en el quilòmetre 32 i dia 22, un accident mortal gairebé davant la benzinera.

N'Araceli, una dona d'uns 44 anys, que té un refugi d'animals a Son Miró on hi conviuen uns 50

cans i 30 moixos, allà va trobar morts 2 moixos i un gall dindi. Es cregué que l'enverinaren. Així i tot ho denuncià a la Conselleria.

S'espera que prest l'Ajuntament posi data per a la celebració del 25è aniversari d'ajuntaments democràtics, encara que la proposta sortís del PSM. Si no fa via serà el 26è.

Encara se senten queixes dels qui van o vénen d'enllestir el cadastre nou ce fora vila. Molts es queixen que no troben el seu terreny amb el nom que sempre li han atribuït.

Orejava una certa inquietud en saber que l'Ajuntament ha d'invertir 1.885.400 euros (308.712.600 pesetes) per fer el pas de vianants dels molins al Dau i el futur ecomuseu i es demana dues coses: Del finançament, qué? Se'n traurà rendiment?

Quan encara la majoria de joves dormia, dia 6 els ciclistes corrien el circuit del Pla de Mallorca per Montuïri. Alguns demanen que es faci l'horabaixa. Però qui mana són els mateixos corredors i l'organització. Si haguessin de córrer ells, què dirien?

Degut a la manca de visibilitat (hi havia vehicles aparcats), dia 4 un cotxe va atropellar dues dones d'edat davant la botiga de Ca na Serra, a conseqüència del qual una resultà amb un braç romput i l'altra, copejada.

singulars



En Pep de Meià, amic de tots però ferme en les seves idees. En ve d'arrel

No tothom acaba d'entendre el quaderen explicatiu dels pressuposts de l'Ajuntament.

L'anunci que en acabar l'estiu tendrem pediatra, ha satisfet moltes mamàs.

Ni els més optimistes s'esperaven que a la vila s'arribàs a constituir el cos de voluntaris de Protecció Civil. I... amb quins ànims han fet el curs!

EN XERRIM

singulars



En Sion "Gran", el qui més sap de fora vila perquè és el qui més l'escodrina

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri



L'AJUNTAMENT INFORMA

Resum de l'acta de la sessió plenària ordinària de dia 1 de juny de 2004

Foren aprovades les actes de les sessions dels passats 2 de març, 29 d'abril i 19 de maig

Comunicacions de batlia

1. Contractacions laborals a 6 persones per temps variable.
2. Contactes administratius a 3 persones per diferent temps.
3. POS 2004: Contractació de les obres d'electrificació del Cementeri Municipal.
4. Informes dels tècnics sobre les al·legacions presentades a l'aprovació definitiva de la modificació puntual de les NNSS.
5. Comunicacions i citacions de la Mancomunitat del Pla de Mallorca.
6. Resum de la recaptació de tributs de la CAIB.
7. Informe de l'empresa Ferrosfer sobre l'abastiment d'aigua potable al municipi.
8. Informe del Servei Nacional d'Aigües.
9. Informe del Consorci d'Aigües del Pla.
10. Convocatòria del Consorci d'Informàtica Local.
11. Acta de l'Assemblea Leader II, Associació Pla de Mallorca.
12. Acta de l'Assemblea General de l'Associació Mallorca Rural.

Projecte turístic "Ecomuseu El Molinar"

Per sis vots a favor (PP), 1 abstenció (PSOE) i 4 en contra (PSM) fou aprovat sol·licitar la inclusió del projecte turístic "Ecomuseu El Molinar" de Montuïri dins la convocatòria d'ajudes urgents per pal·liar la desestacionalització turística de la Conselleria de Turisme del Govern Balear amb

un pressupost de contracta de 1.885.400 euros; acceptar les bases de la convocatòria d'ajudes urgents; aprovar el projecte "Un museu a l'aire lliure: Es Molinar" redactat pels arquitectes Raimon Farré i Jaume Mayol. El pressupost d'ingressos per dita quantitat procedeix de l'esmentada Conselleria, el qual seria invertit de la següent manera: 250.000€ per adquisició de terrenys, 1.395.400€ en infraestructures i 240.000€ en treballs d'altres empreses.

Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació

Per unanimitat fou aprovada l'adhesió d'aquesta Corporació al Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació; acceptar els seus estatuts; expressar la voluntat d'incrementar les responsabilitats econòmiques d'aquest Ajuntament vers el Tercer Món apropant-les any rera any al 0'7% del pressupost ordinari recomanat per les Nacions Unides i designar el regidor de l'àrea de Serveis Socials com a representant de l'Ajuntament.

1ª - Moció del PSM

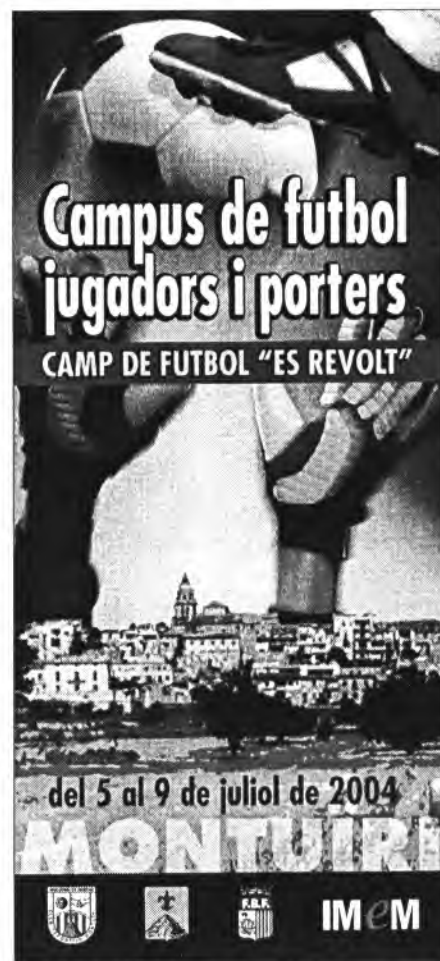
Per unanimitat s'acordà sol·licitar les modificacions puntuals del projecte de la carrera Palma-Manacor per tal de facilitar un pas o passos a distint nivell tant per a vianants com per a tot tipus de vehicles per tal de mantenir la comunicació entre dues parts del terme municipal i garantir la seguretat dels montuïrers.

2ª - Moció del PSM

Amb motiu del 25è aniversari de la constitució dels primers ajuntaments democràtics, per unanimitat s'acordà convocar tots els batles i regidors d'aquests darrers 25 anys d'ajuntament democràtic a Montuïri per poder celebrar aquesta fita històrica amb un acte commemoratiu i un dinar de companyonia.

Precs i preguntes

En aquest apartat es registraren 11 intervencions del portaveu del PSM i 3 del del PSOE.



Campus de futbol Jugadors i porters

En Es Revolt dels dies 5 al 9 de juliol se celebrarà un campus de futbol i de jugadors i de porters.

El de jugadors serà diari de 9 a 11'30h en el camp de futbol i d'11'30 a 12h a la piscina.

El de porters també serà diari en el camp de futbol, de 19 a 20'30h. Els tres primers dies i el darrer serà sessió pràctica i dia 8, dijous hi haurà conferència per a uns i altres.

Els objectius generals són: tècnica individual, treball de grup en espais reduïts, jocs competitiu i fomentar les relacions personals.

Actuaran de directors: Emilio Álvarez (Entrenador del Real Madrid d'equips B i C i de futbol base) i J.V. Portolés Montañés (Llicenciat en Educació Física i professor i entrenador) amb la col·laboració de tres professors cadascun.

(Per a més informació: Cristòfol Andreu. Telf. 971 64 67 55 o mòbil: 615 609 625)



A la clausura del curs, l'Ajuntament va oferir un dinar als voluntaris de Protecció Civil

2 Accidents

Dia 4 i degut a la falta de visibilitat, un cotxe en el carrer mestre Porcel va atropellar dues dones d'edat: una va resultar amb un braç romput i l'altra, molt copejada. I dia 25 en el carrer de Palma, xocà un cotxe amb la moto que conduïa Bartomeu Rigo "Muix". Fou ingressat amb commoció cerebral".

Curs de cuina

A Ciutat, dia 9 es féu entrega de 61 diplomes i 2 plats commemoratius a les 2 associacions de tercera edat de la vila per la seva participació al curs de cuina que es va impartir a la Universitat. Joana Roca Portell la rebé per l'Associació de Gent Gran i Antònia Garcia Munar, per la de Persones Majors.

Eleccions Europees

Amb un participació que a Montuïri sols arribà al 57%, dia 13 se celebren les eleccions europees, el resultat de les quals publicam tot seguit.

ELECCIONS EUROPEES

RESULTATS A MONTUÏRI DEL 13 DE JUNY DE 2004

Cens electoral: 1.941 • Vots: 775 • Participació: 56'86 %

Eleccions Europees Autonòmiques

Generals Municipals

	2004	1999	2004	2003	2003
PP	367	872	782	818	858
PSOE	247	288	487	281	227
PSM - P de E	92	362	---	447	514
UM - CE.....	20	63	44	97	93

Sopar a la fresca

Dia 19 a la piscina d'Es Dau a benefici de la reforma de la teulada de l'església tengué lloc el sopar a la fresca el qual donà com a resultat un benefici de 2.310 euros (384.352 pts).

Associació Al-Magreb

Dia 25 tengué lloc la presentació de l'"Associació Al-Magreb Grup RIF", acte organitzat pel grup municipal del PSM, en el qual intervingueren Khalil Mzouri i Pep Oliver. La participació fou nombrosa.

Voluntariat Protecció Civil

Durant el mes de juny s'ha duit a terme un curs de Voluntaris de Protecció Civil a Montuïri i el darrer dissabte, dia 26, es va clausurar amb un dinar ofert per l'Ajuntament

Unció de malalts

Com ja és costum de cada any, dia 27 en Es Puig es concentraren persones majors de 75 anys i impe-



Participants a la conferència sobre Al-Magreb

dits físics i malalts de Montuïri on, en el transcurs d'una missa, reberen el sagrament de la unció de malalts.

Excursions de 3ª Edat

Dia 23 l'Associació de Persones Majors dugué a terme una excursió al Port de Pollença, Es Murterar, dinaren a Sa Pobla i l'horabaixa visitaren la Colònia de Sant Pere. I dia 24 l'Associació de Gent Gran en celebrà una altra a Alcúdia. Després de berenar a Maria de la Salut pogueren contemplar les murades de Pollentia, l'església, l'Oratori de la Victòria i dinaren a Can Macià.

ORTOPÈDIA



CENTRE ORTOPÈDIC PALMA

• Ajudes tècniques
Cadires de rodes, llits sanitaris,
grues, caminadors...

• Plantilles a mida
• Òrtesi i pròtesi
• Ortopèdia esportiva
• Departament de mastectomia

C/Reina Esclaramunda, 4 - 07003 Palma

Tel.: 971 717 933

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL



**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri



Aina Castillo, Consellera de Salut i Consum, visità Montuïri



Va prometre que a partir d'octubre aquí tendrem servei de pediatria un o dos pics per setmana

Aina Castillo, Consellera de Salut i Consum del Govern Balear va visitar Montuïri el passat 21 de juny a fi de tenir un canvi d'impressions amb l'equip de govern municipal i assabentar-se de les necessitats més peremptòries, bàsiques del municipi.

D'antuvi es va informar que a Montuïri una de cada tres persones del total de 2.169 que tenen targeta sanitària és major de 65 anys. En total són 734 usuaris dels que aproximadament uns 20 s'han de realitzar periòdicament proves d'anticoagulació oral i en el municipi viuen 254 infants i joves fins a 14 anys i la resta (1.171) té edats compreses entre els 14 i 65 anys.

Per aquest motiu la Consellera, després d'escoltar la petició de l'equip de govern municipal, va prometre dotar la unitat bàsica de la vila d'un servei setmanal o dos si és possible, de pediatria partir d'octubre pròxim mitjançant el qual se'n beneficiaran els usuaris de les 254 targetes sanitàries infantils i d'aquesta manera no s'hauran de desplaçar fora de la vila. Posteriorment va anunciar que els prop de 20 montuïrers que es realitzen proves d'anticoagulació oral (Sintron) ho puguin fer al PAC de Vilafranca o a l'Hospital de Manacor i no haver d'anar a Porreres. Com també va comentar la millora que suposa el poder disposar de cita prèvia per a les consultes a Montuïri.

També va voler contrastar el funcionament real de la Unitat Bàsica de Montuïri, motiu pel qual posteriorment amb les autoritats locals i el seu equip directiu visità el Centre Sanitari de Ca ses Monges on canvià impressions amb els facultatius i personal sanitari.

O.A.

ADROGUERIA I ELECTRODOMÈSTICS
DE PLAÇA
Telf. 971 64 62 50 • MONTUÏRI

Comprant a la vila feim poble



Restaurant Es Molí d'en Perons

Menú dies laborables • Cuina internacional • Parrilla

(Dimecres, tancat)

C/ Es Molinar, 51 • Tel. 971 64 65 08 • 07230 Montuïri

Han començat les obres del desdoblament de la carretera

Està previst que concloguin el setembre de 2006

Dia 11 de juny passat s'iniciaren oficialment les obres del desdoblament de la carretera de Manacor. Si segueixen el ritme previst, aquest projecte es conclourà d'aquí a 27 mesos, o sia el setembre de 2006. Es treballarà simultàniament a diferents trams i la carretera no es tancarà al trànsit encara que hi haurà talls puntuals d'alguns carrils i desviaments al llarg del desdoblament. Està previst que el mes de juny de 2005 el projecte ja estigui acabat fins a Algaida.

L'obra total està valorada en 107 milions d'euros, si bé el Consell sols n'abonarà 45. La resta serà pagada pel consorci d'empreses que s'ecarregaran del manteniment de la carretera durant 33 anys, al qual el Consell abonarà 0'02 euros per vehicle que transiti per la carretera. Les sis empreses integrants del consorci són: Itinere (filial de Scryr), Aglomasa, Melchor Mascaró, Electro

Hidràulica, MAB i Mansa.

Aquest projecte de desdoblament no inclou accessos directes per la qual cosa s'habiliten canvis de sentit cada dos quilòmetres. Al llarg del recorregut hi haurà 12 enllaços i 4 rotondes. Cada sentit tindrà dos carrils de 2'5 metres d'amplària més un de voravia i estaran separats per una mitjanada d'un metre.

Segons l'enginyer, ara la carretera suporta un trànsit de 20.000 vehicles diaris i s'augmentarà fins a 25.000 o 27.000 i per anar de Palma a Manacor es tardarà de mitja entre 30 i 35 minuts. I pel que fa a Montuïri i essent que diferents em-



preses ubicades a la carretera advertiren que els projecte els causaria perjudicis econòmics; com també veïns de la zona i denunciaren que els deixa aïllats si no es posen passos damunt la via, el mateix enginyer anuncià que es reunirà amb el batle i els mateixos implicats per cercar les solucions més convenients.

POMPAS FÚNEBRES DE MANACOR S.A.

INFORMA

Aquesta empresa funerària pot esser requerida per a la prestació dels serveis funeraris des de qualsevol localitat de l'illa, inclosos els centres hospitalaris de Ciutat, amb el trasllat immediat del difunt al lloc de la seva residència.

Tot allò de conformitat amb els articles 21 i 22 del Reial Decret-Llei 7/96 de 7 de Juny sobre Política Econòmica i d'alliberació dels serveis funeraris.

Telf: 971 84 47 84

Ramiro Chiriboga i Sandra Vargas, matrimoni emigrant equatorià

Consideren que "a Montuïri la qualitat de vida és extraordinària"

Desitjàvem dialogar amb algun immigrant i donar-lo a conèixer als nostres lectors. Hem tingut l'oportunitat. Amb nosaltres tenim el matrimoni format per Ramiro Chiriboga Ramón i Sandra Vargas Crespo, equatorians correctíssims i persones de cultura amb qui dona gust compartir idees i canviar impressions. El temps amb ells ens ha passat volant.

Casats fa anys tenen dos fills: Luigi i Paulette de 15 i 8 anys respectivament. El nin és alumne de l'Institut de Sineu, la nina va a classe al col·legi "Joan Mas i Verd" de Montuïri.

Ramiro va néixer a la regió oriental de l'Equador, Sandra va veure la llum per primera vegada a la regió de la costa. Ell és enginyer agrònom. Ella és psicòloga.

– Comencem pel principi: per què no ens donen detalls de la seva vinguda a l'illa?

Ell fa un gest amb la mà donant la paraula a la seva dona, i a ella ens dirigim.

– Quin treball desenvolupava al seu país?

– Em dedicava al magisteri. Treballava en l'ensenyament. Era el que aquí es diu funcionària de l'estat.

– Vertaderament les coses no anaven massa bé al seu país quan prengueren una determinació tan seriosa com és emigrar. Pot donar-nos detalls de la seva vinguda?

– Jo vaig venir sola –ens diu– per mediació d'una cunyada que estava a Madrid. Estant en aquesta ciutat uns amics que es trobaven a Maria de la Salut em comunicaren que en aquest poble hi havia feina per jo. Hi vaig anar, però per poc temps i després vaig passar a Montuïri amb la família Arbona. Era l'any 2000. Era també la primera equatoriana que



s'instal·lava a Montuïri.

Ens dirigim al seu marit amb les mateixes preguntes.

– Jo estava treballant a l'Institut Nacional d'Estadística i Censos –respon– i vaig venir a Espanya cert temps després que la meua esposa. Els nins vingueren sols, més endavant. Ja veu: hem vingut amb compagotes.

– Què sent un emigrant, generalment sense recursos econòmics, quan arriba a un país estranger?

El somriure que havia eixit a les seves cares desapareix. Contesta ell.

– No és difícil imaginar aquesta situació. Milions de persones l'experimenten actualment dins el món. Quan l'emigrant arriba a un país que no és el seu es troba molt sol i deseparat, com si estàs dins una habitació nua; no sap on dirigir-se per demanar ajuda, que sempre s'ha de menester. Es troba molt estrany i extern, no té res o ningú que el resguardi dels perills o dificultats que poden sobrevenir. Indefens. Sense

una mà amiga o algú que l'encoratgi o li doni ànims. Ho han d'haver viscut per comprendre-ho.

– Hi ha un fet molt singular: de tots els països d'Amèrica Llatina, sembla que el grup més nombrós d'emigrants és equatorià. A què es deu?

– Sí. Es pot dir que és un fet molt particular que ve de fa temps. Els motius no els puc definir. Però estant jo a un departament d'estadística i censos del meu país passaven per la nostra oficina infinitat de persones. Una de les preguntes que les fèiem entre d'altres era si alguna vegada havien emigrat a l'estranger. La majoria contestaven afirmativament. El que passava era que gairebé tots emigraven a Estats Units. Emigrar per un equatorià no és estrany.

– Els motius que aquesta emigració no hagi continuat cap a EUA?

– Ara ja és més difícil entrar en aquest país. A l'emigrant equatorià li convé més venir a Espanya. També hi ha un altre al·licient en aquest sentit: parlem la mateixa llengua.

– Com és de suposar deixàreu al vostre país altres familiars.

– Sí. Els nostres pares, a qui enyoram molt. Quantes vegades en veure les persones majors de Montuïri que es reuneixen o van de viatge en grup, ens fa pensar en ells. Aquí serien feliços i nosaltres també.

– Socialment i econòmicament, com estava el seu país quan decidiren venir a Espanya?

– No massa bé, com és de suposar. Des de fa temps al nostre país existeixen els rics, la classe mitja alta, la baixa i els pobres. Després passaren els rics a ésser més rics, po-

sem un 10%, una classe mitja que podia esser d'un 20% navegant entre dues aigües, ni bé ni malament. La resta del país, un 70% és gent molt pobre.

– Com estaven els sous allà?

– Miri: tenc un germà que és professor i du 25 anys de servei. Guanya 405 dòlars al més. Un obrer corrent guanya uns 120 dòlars mensuals.

– En quan a cultura bàsica, què ens pot dir del seu país?

– En aquest aspecte no anam malament. Es pot dir que només al voltant d'un 5% són analfabets. Gairebé tots tenen estudis. Els equatorians que vénen a Espanya quasi tots tenen el batxiller. Alguns tenen estudis universitaris.

Hem de fer notar que amb nosaltres, també escoltant, s'hi troben el fill i la filla del matrimoni.

– Ens poden donar més detalls sobre el motiu pel qual emigraren a Espanya, a Mallorca o a Montuïri en particular?

– Molt senzill: perquè els nostres fills tinguin una vida millor i més digna –ens diu ell, mentre Sandra mou el cap afirmativament.

Ens dirigim a Sandra.

– Es troben bé a Montuïri?

– Francament, sí –respon–, fins i tot hem fet algunes amistats i ens han convidat en certes ocasions. Ho agraïm molt.

– Les autoritats, els han atesos bé?

– La veritat és que sí. Ens han rebut i atesos sempre molt bé.

– Una pregunta un poc espinesa: han notat discriminació per part dels mallorquins?

– No... La gent d'aquí es porta molt bé amb nosaltres –contesta ell, mentre Sandra mou el cap confirmant el que diu el seu marit.

– Podem fer la pregunta als petits?

Els nins somriuen escoltant

Luigi diu que un cert distanciament per part dels seus companys, sí, l'ha notat. La nina diu que no ha notat res, en les seves amistats i perso-

nes tractades.

Intervé Ramiro:

– Li explicaré la situació tal com la veig i generalitzant –ens diu. A les persones d'una edat que oscil·la entre els 30 i 45 anys se les nota lleugerament aquest sentiment de marginació cap als immigrants. Des de 45 anys per amunt no tenen aquests prejudicis respecte als estrangers; no discriminen ningú. Per desgràcia, però, en una majoria de certa joventut existeix aquesta, diríem, sensació de què parlem i que tenen respecte a nosaltres. Ens agradaria que aquesta joventut ens conegués més a fons.

– En tot quan hem comentat, quina opinió podríem dir que tenen del nostre poble?

– Molt bona. Es pot dir que ens han acceptat molt bé. Fins i tot hem fet algunes amistats. Estam molt agraïts a certes persones amigues que ens han ajudat i també han sabut valorar-nos. Ho tenim molt present. Encara que no ens ho demani, li direm que desitjam adaptar-nos als costums de Montuïri.

– Desitgen també, amb el temps, retornar a l'Equador?

Somriuen els dos. És Sandra qui contesta.

– Sí. Esperam que amb el temps la situació a l'Equador millori. Llavors hi retornarem per viure temps millors. No obstant li diré que quan tornem al nostre país ens durem, no només un entranyable record de Montuïri, sinó també tots els costums i el mode de ser tan agradable d'aquest poble. Som sincers amb el que deim.

– Passem a altres preguntes, a un altre tema: quines són les seves aficions?

– Als dos ens agrada molt la música, el cinema, l'esport...

– Quin tipus de música els atreu especialment?

– La música popular –ens diu ella–.

– Al nostre país, la música més popular i que ens defineix és el pasdoble; a l'Argentina és el tango. Quina podrien dir-nos que és la música popular a l'Equador?

– Ah! –exclama Ramiro. La música del nostre país, la que encarna el nostre mode de ser es diu "el pasillo", en ella s'hi concentren tots els

(Continua a la pàgina següent)

Restaurant
Cas Carboner (DIMARTS TANCAT)

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Bufet diari de dilluns a dissabte
Mè, porcelletes, porcelles i altres plats per dur-se'n

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUÏRI

(Ve de la pàgina anterior)

nostres sentiments.

– Ens digui una il·lusió que desitjaria es fes realitat –li demanam a Ramiro.

– Sens dubte –ens diu–, que visquessin a Montuïri els nostres pares i poguessin passejar-se com ho fan els grups de la 3ª edat. La qualitat de vida a Montuïri és extraordinària.

– Les festes populars que acostumen a fer-se al seu país, de quin tipus són?

– Els carnavals. Són extraordinaris.

– Què és el que més enyoren de l'Equador?

Contesten els dos gairebé a l'uníson.

– Tot –donava la impressió que esperaven la pregunta.

– La qualitat que més admiren d'una persona?

Fan un petit comentari entre ells, quan ella ens diu:

– L'honestedat i el respecte humà.

– Què s'endurien com a record el dia que tornin a la seva terra?

"Quan tornem al nostre país ens durem l'esperit del poble de Montuïri"

– Ens duriem, si poguéssim, tot el poble de Montuïri. És un lloc ideal per viure. Ens durem, mentrestant, l'esperit d'aquest poble.

Sandra fa gests afirmatius amb el cap.

– Una observació, si m'ho permeten. Aquesta entrevista sortirà damunt *Bona Pau* en mallorquí. Les sembla bé?

– "Ningun inconveniente –respon Ramiro–, nosotros encantados".

Abans d'acomiar-los han volgut que conegués la música representativa del seu país. Un CD ens la transmet: Suau nostàlgia com solen esser les obres dels compositors d'Amèrica Llatina. La peça musical que escoltam és de gran qualitat artística. A través de la composició melòdica "El Pasillo" hem vist el seu

"Ens agradaria que els nostres pares poguessin viure aquí. Serien feliços"

país. Des del cim de l'impressionant Chumborazo –volcà coronat de neus eternes– hem davallat amb la melodia cap a les conques dels rius que reguen el país. Ens hem endinsat dins l'Est de l'Amazònia a llocs on encara l'home ha d'explorar; la música ens ha fet conèixer les estrepes dels Andes que afloren dins el país. Amb l'obra musical hem descobert Guayaquil, la perla del Pacífic. La melodia ens ha duit surant per l'espai sentint-nos endevinar paratges verjos i paradisiacs, deixant-nos una sensació de bellesa salvatge i atraient.

En aquest país també hi emigren alguns dels nostres avantpassats, gent del nostre país, fins i tot alguns montuïrers. Ara els nostres entrevistats ens tornen la visita.

MIQUEL MARTORELL ARBONA



veterinaris
m o n t u ï r i

Camí de Ca'n Tamos, s/n
07230 - Montuïri
Tel./Fax: 971 64 66 49
clivetmontuiri@airtel.net

Clínica Veterinària

- ☐ medecina general
- ☐ vacunacions
- ☐ cirurgia
- ☐ raig X
- ☐ ecografia
- ☐ animals exòtics
- ☐ perruqueria
- ☐

CONCERTAU HORA

SALUT

Què són les enfermetats reumàtiques?

A partir d'aquest número 617 de la revista **Bona Pau**, tenc la intenció de col·laborar-hi per tractar un nou contingut de **Salut**.

Abans d'explicar que són els *reumatismes* vull ressaltar la gran importància que té la comunicació i la informació.

La millor manera per assegurar la cooperació de la persona i de la col·lectivitat per a l'aconseguitment de la **salut** és educar-la, ensenyar-la i familiaritzar-la amb els temes relatius a la seva enfermetat.

Hi ha una frase que es repeteix mil vegades: *La salut no té preu* i això és una gran mentida. La salut té preu i molt car, la pagui qui la pagui.

Del que s'ha de tractar és que ens costi el menys possible en tots els ordres i fonamentalment en dos, que són: sofriment i diners.

Estic convençut que el coneixement de l'enfermetat, manera de

prevenir-la, manera de tractar-la i manera de comprendre-la ens durà a aconseguir:

- 1) No gastar diners, esperant miracles. Ara ja no se'n fan.
- 2) Tenir un coneixement bàsic del seu entorn.
- 3) Per ventura el més important és aprendre a conviure amb l'enfermetat. Si se la fa seva i se l'accepta serà molt més fàcil conviure amb ella i adaptar-te al que a partir



Amb les rotondes que es projecten construir s'evitaran greus accidents

d'aquest moment pots fer.

Al proper número parlarem del reuma més comú, que és l'artrosi de genoll.

MIQUEL LLABRÉS

Glosa

A l'amo en Biel "Rupit"

Es "Rupit" ja no vola,
li agrada molt es futbol,
en que no voli, redola
i poc a poc va allà on vol.

Si tots li sabessin fer,
a sa vida, com fa ell,
no importa ser aucell
per caminar pes carrer;
basta fer ses coses bé
i tenir on posar es capell.

Sa gent li diu "Es Rupit",
i li assembla amb una cosa
perquè canta qualche pic,
si li va bé, una glosa.

Ja ha complit els noranta,
dia vint des mes de juny:
Déu vulgui que amb bona planta
en complesqui cent i un.

ANTÒNIA ADROVER

Para aquellos que tienen instinto.



Milestone No 69662-6702: Caja y brazalete de acero inoxidable, cristal curvo de zafiro irrayable, corona a rosca, sumergible hasta 100 metros, incorpora cierre oculto con pulsadores de apertura de alta seguridad, disponible en modelos de señora y caballero.
www.mauricelacroix.com

Fermin
Joiers

Porto Cristo - Manacor - Cala Millor



M
MAURICE LACROIX
Switzerland
Tomorrow's Classics

Francesc Trobat Garcias

Primer batle de la democràcia a Montuïri i únic del PSM a Mallorca durant la primera legislatura
"En anar-nos-en deixàrem les arque ben sanejades, cosa que no trobàrem nosaltres"
"Qui volgué sempre va poder saber com s'invertien els doblers"

És sabut que el passat abril es compliren els 25 anys de l'elecció del primer batle de la democràcia, fet que va passar a Montuïri concretament el 15 d'abril de 1979. Va cessar Joan Miralles Riera "Porrerenc", el darrer de la dictadura, i aquell dia enmig d'una forta expectació entre els 11 regidors que havien sorgit de les primeres eleccions municipals del 3 de març anterior, per 6 vots a favor (3 del PSM i 3 del PSOE) i 5 en contra (d'UCD) fou elegit alcalde Francesc Trobat Garcias (PSM).

Aquest nou batle, de 36 anys, no disposava d'un currículum significatiu. Havia anat a escola a la Sala Mariana fins als 13 anys, que fou quan es posà a fer feina de pagès amb el seu pare. Als 20 anys anà a fer el servei militar i tot seguit començà a estudiar. Posteriorment entrà a treballar a GESA on va continuar fins a la jubilació, ara fa poc. Actualment té 61 anys.

Amb motiu d'aquesta avinentesa política hem volgut deixar plasmat en aquestes pàgines fets i opinions d'aquell qui va regir Montuïri com a primer ciutadà els quatre primers anys de democràcia, si bé començàrem preguntant-li pel discórrer del



temps immediat anterior a la seva elecció.

– Com estava segons el teu pare la situació política a Montuïri després de la mort del general Franco i abans de la teva elecció?

– En aquell temps la gent ens movíem poc i a Montuïri els qui més

eren els del grup de l'Obra Cultural, ja que encara els grups polítics no havien sortit a rotlle. Ens referim als anys entre 1975 i 1978. Jo –diu en Xesc– estava dins el sindicat vertical, ja que els sindicats democràtics encara no estaven autoritzats i fins i tot ens havien fet pressió perquè ens afiliàssim dins els sindicats verticals, ja que dels sindicats democràtics poca cosa se'n sabia. I aquesta era l'única manera d'anar fent una mica de gestió i agafar un poc de rodatge del que era el sindicalisme, encara que les estructures sindicals velles no eren útils; però així i tot ja ens movíem organitzats i començàvem a fer reunions devers el seminari vell i la gent ja es preparava per organitzar la transició a nivell de Mallorca.

– Parlem, però, a nivell de Montuïri.

– A nivell del nostre poble la gent que tenia inquietuds cap a la democràcia, que en general era tota la joventut, desitja un canvi i volia més llibertat. I essent que l'Obra Cultural estava autoritzada, ens movíem al seu entorn i en aquest nivell romanguérem més d'un any. Ja els darrers temps també organitzàrem una associació de veïns, bastant més oberta que en temps de dictadura. Record que hi va entrar en Biel Rossinyol, qui ja també estava interessat en les eleccions municipals. I en aquest sentit ens anàvem movent, tot dins la permissió que aleshores es tolerava. Encara no hi havia llibertat ni molt manco.

– Pots esmentar algun fet concret d'aquell temps?

– En el darrer Ajuntament franquista, encapçalat per Joan Miralles "Porrerenc", a alguns plens presentàrem, els de l'Obra Cultural, una sèrie de mocions, però, en general, totes eren rebutjades. Ara bé, en certa ocasió en guanyàrem una, dins aquell Ajuntament franquista.

Hotel Rural Es Figuerol Nou
Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri



El 15 de novembre de 1981 el Conseller Francesc Conrado descobria la placa en el carrer de la Pau a la inauguració de la Biblioteca Municipal

Es tractava de canviar el nom de les escoles i posar-li el de Joan Mas i Verd. Aquell Ajuntament ho va aprovar, encara que posteriorment no ho va dur mai a terme. L'amo en Joan havia tornat molt vell i aleshores estava un poc nerviós.

– Deguéreu dur a terme altres activitats?

– Sí. Record que es va presentar una obra titulada "El flautista d'Amerling" a càrrec d'un grup de Bunyola, una obra divertida que tocava un poc el que era la democràcia, la corrupció municipal i coses semblants. En aquell temps de transició anàvem fent coses parescudes a Montuïri en nom de l'Obra Cultural.

– Alguna més?

– En Es Dau vàrem dur en Raimon i va esser una moguda molt forta, tant que la Guàrdia Civil ens controlava contínuament, si bé sabia que hi havia una tolerància cap a la llibertat. Per cert que el "Cabo" de la Guàrdia Civil de Montuïri quan el vespre se n'adonava que a l'Obra Cultural hi havia llum, ja pensava que aquella nit no podria dormir... I això era el que hi havia per aquí.

– Com era aquella llibertat de què parles?

– Segon a on les llibertats varen costar vides; però no per tot era com aquí. Va suposar empresonaments, entre els quals en Pujol, a Barcelona, va estar a la presó i a altres democràtics també els posaren "engabiats". No eren bromes, no. I això fou el desenllaç immediatament abans.

– I quan ja s'albirava el canvi?

– Llavors tothom tenia molta il·lusió, pel canvi, particularment la joventut, encara que de tot d'una el PSOE no va sortir a rotlle, fins que gairebé es convocaren les eleccions. Per altra part hi havia el partit d'en Tierno Galván. I nosaltres, si mal no record, férem campanya pel PSP (el d'en Tierno) a les eleccions del 78, a fi d'aprovar la nova Constitució Espanyola. Això era un any abans de les primeres eleccions municipals. Posteriorment, però, en Tierno se n'anà amb els socialistes.

– Això fou aquells temps?

– Sí, això va esser un poc el pre-democràtic, un temps molt interessant, sobretot, repetesc, perquè la gent jove tenia molta il·lusió pel canvi. I aquestes foren les activitats que

Primer Ajuntament democràtic 1979-1983

Francesc Trobat Garcias	PSM	Batle
Pere Miralles Roca	"	Regidor
Joana Aina Jordà Gomila	"	"
Mateu Miralles Jordà	PSOE	"
Josep M ^a Munar Vich	"	"
Bartomeu Isbert Manera	"	"
Gabriel Rossinyol Mas	UCD	"
Miquel Fiol Company	"	"
Joan Verger Pocoví	"	"
José Garcia Ruiz	"	"

férem aquell temps immediatament abans de les eleccions a Montuïri.

– Segons els nostres arxius a les eleccions municipals del 3 de març de 1979 a Montuïri el PSOE obtingué 387 vots; el PSM, 385 i UCD, el partit considerat de dretes, 628. Quina opinió tens d'aquests resultats?

– Vàrem agafar la dreta un poc desorganitzada. No estava forjada amb la democràcia i no va fer la deguda campanya. En Rossinyol, que era el capdavanter, i els seus no es varen moure gaire; es pensaven que la gent els votaria perquè sí. I clar, en els moments de canvi la gent recolza més les coses noves. Ara bé, després s'organitzaren ràpidament de cara a posteriors campanyes.

(Continua a la pàgina següent)



Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

(Ve de la pàgina anterior)

– Com fou que tú, que eres el cap de la llista manco votada, fores elegit batle?

– Jo –diu en Xesc–, essent el cap de llista amb menys vots, vaig esser el primer batle, si bé va esser a conseqüència d'una negociació que hi va haver, molt dura, amb en Ramon Aguiló; ja que perquè aquest pogués esser batle de Palma necessitava un vot del PSM. Nosaltres li donàrem a canvi dels dos vots de Montuïri, fet que a nivell local no hi podien donar passada. El fet curiós –continua dient en Xesc– fou que per espai de 4 anys vaig esser l'únic batle de PSM a Mallorca. Naturalment aquesta era l'única manera perquè el PSM tengués un batle a un poble de l'illa. I ben pensat li convenia.

– I al PSOE?

– Al PSOE també li convenia perquè així tengué batle a Palma. Una decisió que no es pot comparar: Palma amb Montuïri.

– Com va reaccionar la gent de Montuïri?

– Basta dir que la sala d'actes de

l'Ajuntament a molts de plens estava totalment ocupada, cosa que no passa ara –diu rient–; aleshores hi havia molta polèmica.

– Podries anar dient-nos alguns fets rellevants ocorreguts durant al teu mandat.

– Record, per exemple, que el futbol volia organitzar les festes de Sant Bartomeu i que també hi havia un altre grup interessat per encarregar-se'n. El futbol es va irritar, tant que ens veiérem obligats a cedir a favor del futbol... tanta era la pressió que hi havia. El futbol tenia molt de pes i el dia que havíem de prendre la determinació la sala d'actes es va omplir.

– Hi va haver enfrontaments amb el futbol?

– No, tot el contrari, hi hagué coses positives. El camp de futbol, que era propietat de l'església, es va cedir a l'Ajuntament o sia al poble. D'aquesta manera es varen poder canalitzar subvencions que venien per a l'esport i no es podien invertir per problemes tècnics. I tot seguit es va poder millorar el camp de futbol.

– Altres fets?

– Al principi hi hagué la revisió del cadastre i en la seva elaboració hi va haver molta pressió. També record que en els primers anys l'Ajuntament estava molt desorganitzat. Com a personal sols va quedar na Coloma, que ja hi era en arribar nosaltres, encara que molta gent es pensa que nosaltres la hi col·locàrem. Ara bé, aleshores era gairebé tan "novata" com els qui entràvem.

– Possiblement passaren més coses.

– Sí. Un any vàrem haver de redactar la sol·licitud del Pla d'Obres i Serveis i no hi havia secretari, ja que feia temps que no s'havien convocat oposicions i el que feia la gestió de secretari abans d'arribar nosaltres era en Joan Sampol, però aleshores ja estava jubilat. I no sols ell, sinó altres també. Només quedava en Joan Verger, de municipal i en Pere Pocoví, que feia de saig, qui al poc temps es va jubilar.

– O sia que us trobàreu amb moltes dificultats?

– I moltes. Havíem entrat a l'abril i als tres mesos la teulada passà per

ull i per poc caigué damunt en Pep Maria Munar, qui aquells dies feia gestions per incorporar provisionalment un secretari que era de Maria de la Salut i exercia de titular de Costitx: Mateu Mas. O sia: el primer any vàrem tenir moltes dificultats.

– Vàreu haver de dur a terme moltes gestions transcendents?

– No, poques. No hi havia molt que gestionar. Així com ara tuden els doblers i no saben com els han d'invertir de tants que en tenen... Ila-vors no en teníem, de doblers. I aixó que tobàrem una sèrie d'inversions pendents d'abonar, com és ara l'enllumenat públic, aleshores en descobert; s'havia asfaltat el camí del Puig i el de Ses Rotes i també estaven per pagar... Damunt, damunt record que el pressupost del primers anys era d'uns 7 milions de pessetes i amb aquests doblers fèiem tot quan podíem. Ho havíem de pagar tot.

– I altres recursos?

– Disposàvem de molt pocs ingressos. Però així i tot vàrem fer quatre cosetes. Una i molt positiva que férem el primer o segon any fou un full informatiu amb el qual donàvem compte de la gestió que havíem fet: llista de despeses, cosa que no he vist pus publicat, detall dels ingressos... Un full informatiu del qual n'he sentit comentaris molt favorables. Una cosa semblant a la que ja havien fet temps enrere els Ajuntaments republicans.

– Recordes algunes decisions importants que prenguéreu?

– L'organització de Sa Fira; si bé el primer any sols fou "de sa Perdiu" i duita a terme per la Societat de Caçadors. L'ordenació de l'arxiu: era una feina necessària, ja que no es podia dur a terme cap investigació històrica sobre Montuïri: allò era un caramull de papers i per trobar un determinat document era gairebé impossible. Ho dugueren a terme Joan Miralles, Gabriel Gomila, Bàrbara Sastre, Joana Martorell, Guillem Mas i Joana Maria Fiol, els quals també feren un fitxer de tot. Canvi de nom dels carrers. Va esser una bona feina i consensuada amb l'oposició. Nosaltres vàrem haver d'afluixar en certs noms i ells també varen cedir en altres. Aquí cal es-



E.S.
SES JARDINES
CTRA.MANACOR,KM.29,3
07230-MONTUIRI
TELF.971646146

mentar un fet anecdòtic: en la designació del carrer Joanot Colom ells no varen dir res quan ens pensàvem que s'hi oposarien totalment.

- I la resta?

- La resta no fou massa polèmic. Per cert que a instàncies d'en Miquel Fiol donàrem el nom de "Metge Castellà" a una travessia de l'Avinguda d'Es Dau; un metge, segons ells, eminent, que era parent de la seva dona; jo no sé en què va destacar ni quina feina féu per al poble i desconec la seva història. També acceptàrem el nom del carrer Gaspar Oliver a canvi de posar el de Joan Mas i Verd a les escoles. Fou el contrapès més important de la negociació. També donàrem el nom de dos capellans més a instàncies d'UCD.

- Altres realitzacions.

- El centre sanitari també l'edificàrem en aquella primera època, però no es va inaugurar fins que fou batlle en Joan Miralles "Felanitxer", ja que en acabar la primera legislatura encara mancava poc més de mig any per estar totalment enllestit. Ho havíem decidit el tercer any de la legislatura amb una subvenció del Consell Insular dins el Pla d'Obres i Serveis. Aleshores era la plaça de na Burriana, un espai que no s'aprofitava. També es va debatre si fer-lo en Es Dau, allà on ara hi ha els vestuaris. Ara bé, si interessàs allà on ara està fer-hi una plaça pública, no hi hauria cap inconvenient, ja que és un espai públic.

- Quina fou la postura dels regidors de l'oposició durant aquesta primera legislatura?

- Sols puc dir que es portaren bé. Així i tot record que varen presentar una moció contra mi, però no la guanyaren. Es recolzaven en què l'Ajuntament estava molt col·lapsat i funcionava, segons ells, molt malament, i era degut a haver quedat sense funcionaris. Un fet més dels que passen dins la democràcia. Naturalment varen perdre la moció: eren 5 contra 6.

- Queda qualche anècdota per contar?

- Una, que crec que no s'ha publi-



Dia 28 de febrer de 1982 a les Escoles es col·locaren dues plaques: Una que recordava la seva inauguració i l'altra que li donava del nom de Joan Mas i Verd

cat mai: intentaren comprar un regidor dels nostres perquè canviàs el vot a les primeres eleccions de batlle. Ho vaig saber i per això férem les eleccions amb el braç alçat i papereta oberta a fi que no hi pogués haver males interpretacions. Havien anat a la casa d'un regidor del PSM per comprar el vot, el qual es negà rotundament. Podria citar noms i quantitat oferta -diu en Xesc-, però no ho vull fer públic. És l'anècdota que sobrepasa les altres.

- Voldries afegir qualche cosa més?

- Participar a l'actual Ajuntament que els montuïrers desitjarien que

s'invertissin millor els doblers i no es carregàs la gent amb impostos. Personalment trobo que s'estan fent obres faraòniques, que no estan justificades i, en conseqüència, després els ciutadans han de satisfer més contribució sense importar-hi. Ah! I això no sols passa a Montuïri, actualment són tots els ajuntaments. Es gasten massa doblers. Nosaltres en anar-nos-en deixàrem les arques ben sanejades, cosa que no trobarem. I a més, qui volgué sempre va poder saber com s'invertien els doblers.

O. ARBONA

Montuïri

971 646 460



Bar Can Pieres

NISSAGUES FINIDES **Els Palluscos**

El final de tantes branques

He fet aquest treball incomplet a partir de dues fonts. La primera i punt de partida, uns documents antics notariais i m'he limitat a utilitzar les dades i dates que n'he pogut treure per a aquesta tasca. La segona font, molt més càlida, les aportacions orals de Palluscos/es que m'han assabentat. La meua intenció és dedicar-los aquest treball perquè s'ho han merescut i perquè sense ells/es aquest escrit no existiria.

La meua intenció no ha estat exhaustiva i la relació ho nota. Una altra limitació de la mateixa prové de la finalitat pretesa. Tot el temps he tengut present que volia concloure en quants de Palluscos resideixen a Montuïri avui. Totes les singladures que no em portaven a aquest port eren abandonades i seguia només les que m'hi desembarcaven.

El subtítol diu El final de tantes branques. Comencem per quatre femenines. Aquestes són les iniciades per les tres cosines Prudència Sastre Manera (1871-1961) (Can Papalló), Prudència Sastre Arbona (Can Vermell) i Prudència Sastre Balaguer (Can Mestret). La quarta branca és la pròpia de la tia de les tres cosines Margalida Sastre

TRES "PALLUSCOS" DEL SIGLE XX



*Gabriel Sampol Sastre
"Sampol" (1864-1944)*



*Miquel Sastre Mayol
"Pallusco" (1916-1994)*



*Joan Sastre Miralles
"Pallusco" (1917-1991)*

Castellà, nada l'any 1847 i casada amb Gabriel Sampol Mateu.

Es dedueix fàcilment que les tres cosines coincideixen en el nom per causa d'una padrina comuna. Aquesta fou Prudència Castellà Mascaró, nada el 1820, dona del padrí patern Gabriel Sastre Miralles (1812-1890). Les tres cosines transmeteren el nom a tres banques diferents d'on podem concloure que "Prudència" és un patronímic poc freqüent però ben Pallusco.

La tia Margalida Sastre Castellà era germana d'en Mateu, en Gabriel, en Miquel i na Jerònia. Tots cinc descendents de Gabriel i Prudència

que ja coneixem. Aquest darrer Gabriel i quatre germans més, Miquel, Margalida, Francinaina i Prudència, eren fruit del matrimoni entre Miquel Sastre Barceló, natural de Porreres i veí de Montuïri i Margalida Miralles, montuïrera. La darrera arrel dels Sastre-Palluscos és, segons els documents notariais, porrerenca.

D'ara endavant tinguem present que les dones, per disposició legal, perdien els llinatges aviat. El matern moria amb elles mateixes i el patern encara el transmetien als fills, però ja no passava als néts. La cosina Prudència Sastre Arbona, per exemple, finí l'"Arbona" en el seu traspàs. Passà el "Sastre" als fills Joan i Margalida, però cap dels néts firma amb la dita paraula avui. Així en els demés casos de línia femenina.

Conseqüentment ens fixarem més en les branques masculines, les conservadores del llinatge "Sastre". Hauran notat la deficiència d'aquest escrit en dates. A partir d'ara ho advertiran més perquè es recolza principalment en la informació oral i no tant en els documents escrits. Intentarem situar aproximadament les línies successòries amb una data comuna posposada a la paraula "vers", preposició, que significa cap al costat de. Ho feim degut que la diferència d'edat entre els individus de cada nivell de Palluscos és notable.

BIP Super Montuïri
supermercados **Extens assortit**

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria • Xarcuteria

Panaderia • Fruita i verdura • Begudes • Neteja

I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n

Tlf. 971 64 67 60

Montuïri

El cas extrem és el dels Sastre Balaguer, nou germans, on la diferència entre el major i el petit és de 20 anys. Els primers ja es casen quan els darrers fan la Primera Comunió. Així ho podem considerar.

Encara que forcem un poc la cronologia procedirem en períodes de trenta anys més o manco:

- Vers el 1870. Mateu, Gabriel i Miquel Sastre Castellà.

- Vers el 1900. Gabriel, Mateu, Miquel i Pere Sastre Arbona.

Gabriel, Mateu, Joan, Rafel, Miquel, Tomeu i Gaspar Sastre Balaguer.

- Vers el 1930. Joan, Gabriel i Pere Sastre Roca.

Gabriel i Joan Sastre Domínguez.

Gabriel Sastre Ribas.

Gabriel i Sebastià Sastre Trobat.

Miquel i Mateu Sastre Bauzà.

Miquel i Joan Sastre Miralles.

Miquel, Ventura i Gaspar Sastre Mayol.

Per a les generacions més recents tornarem a les dones sense deixar els homes i ho farem d'una altra manera:

- El llinatge "Sastre" desapareixerà amb ells/es:

Catalina Martorell Sastre.

Bàrbara, Toni, Maria i Gabriel Nicolau Sastre.

Francisca i Antònia Comas Sastre.

Rafel i Gaspar Miralles Sastre.

- Només el podran transmetre als fills si en tenen:

Aina i Maria Sastre Amengual

Bàrbara Sastre Bibiloni

Margalida Sastre Mayol

Magdalena Sastre Trobat

Francisca Sastre Servera

Catalina Sastre Roca

Catalina Sastre Miralles

Antònia i Joana Sastre Manera

Tornem a les línies masculines més recents que les citades anteriorment, però no les darreres, nivell

al qual no arriba aquest recompte:

Gabriel Sastre Arbona

Mateu Sastre Noguera

Miquel Sastre Mayol

Miquel Sastre Servera

Joan Sastre Roca.

Davant aquests cinc noms i llinatges (per ventura les citacions no són completes i puc assegurar que els oblots no han estat intencionats) podem fer-nos la pregunta directiu d'aquest treball: quants d'aquests cinc resideixen a Montuïri? Si el "Sastre" vingué de Porreres, on anirà a parar?

Cap als anys 20-30, Carlos Gardel interpretava un tango on cantava que el món gira, gira, gira... Els Palluscos, a Montuïri, no en són ex-



Aprenents de soldat

Quatre reclutes montuïrers que en quarter d'enginyers de Palma feren el servei militar l'any 1964, quan sols tenien 19 anys. D'esquerra dreta veim en Joan "Piedós", en Joan "Canai", en Bernat "Pera" i en Llorenç "de sa Merceria". Amb un mosquetó "Màuser" aprenien a fer la instrucció.



Carme Pinteño Gómez
☎ 608 947 559

Carrer Donzella, 22
Tel/Fax 971 16 68 66
07260 PORRERES

RESTAURANT

ES 
REVOLT

Especialitat en

Pa amb oli amb sípia • Frit

Carr. vella de Palma, s/n • Telf. 971 64 66 00 • Montuïri

Paret seca

La casa de Son Pons d'Es Rupit

A Mallorca hi ha moltes marjades i tanques de paret seca fetes sense emprar gens de ciment, també barraques de roter i de més primitives: els talaiots; on s'observa l'enginy i la mestria de com col·locar pedra damunt pedra. Es construïa a mode de mur ample, amb peu adient perquè no s'esbaldregàs. Per les obertures, portal i finestres, es feien arcades o una pedra de suficient llargària per jàssera. El sòtil es cobria de lloses de pedra, terra, càrritx a fi de tenir aixopluc o bon cobro per molts d'anys.

El construir tanques de paret de pedra reportava una doble millora; per una part espedregaven la finca i

per altra la tenien tancada. També dins bastants tanques s'hi construïa una caseta de pedra, sòtil de bigues de pi, canyes i teules; era i és encara ara, per tenir cobro tan per si hi havia bestiar, porcs, cabres, ovelles dins la tanca, com també per a les bísties en anar-hi a treballar i les persones. D'aquestes casetes avui encara n'hi ha que hi son.

Actualment encara se'n fan, de marjades i parets en sec, però des de fa estona no s'edifiquen cases de paret seca. Allò que si es fa és construir amb material corrent i si es vol donar solidesa o bé per aïllament i

esser l'habitatge més confortable, ja que la pedra en escopir l'aigua no amera la paret; per tant no hi entra humitat, o simplement es fa per estètica, allò que sí es fa és folrar de pedra o lloses i d'aqueixa manera sembla la construcció feta de pedra.

I és que per construir solament amb pedra i a més de paret seca han d'esser bons mestres i comporta molta més fei-

na que si es construeix amb marès o blocs de formigó o totxos.

A Montuïri, de tots és conegut l'art del marger, o millor dit mestre de paret seca, de Gabriel Cerdà *Rupit*. Idò mestre mestre Biel *Rupit* fa uns 15 anys que va tenir la curolla a la seva finca Son Pons on havia una vella caseta ja de paret de pedra, de tornar-la reconstruir amb pedra i al mode de paret seca. Desitjosos de veure aquesta obra de prop vàrem insinuar a mestre Gabriel si la mos voldria ensenyar i es mostrà encantat.

Així idò amb el director de **Bona Pau** i na Cristina Rihuete, una arqueòloga que treballa al Molí des Fraret, vàrem anar a veure i admirar dita caseta.

Aquesta es troba aturonada, envoltada d'un pedrís de pedra en sec que tant serveix per seure com per cossols. Una cisterna amb coll i arc per penjar la corriola, els quals estan fets de pedra foradada i cantelluda. A al costat no pot mancar el forn i la barbacoa.

De la construcció destaca la porta d'entrada feta amb arc i rebranques de pedra adobada i picada.

Dintre la casa, a la paret d'en mig, s'hi troba una arcada tota de pedra on és d'admirar la mestria de mestre Biel *Rupit*. Ell mateix no pot dir les hores que va comportar l'haver de seleccionar pedres, adobar-les de manera especial, col·locar-les en sec donant forma i estil. Realment és tracta d'una obra d'art que fins i tot té un cert caire escultòric. La resta de la casa tant defora com dintre abans eren de pedra vista. Des de fa uns anys però, per qüestions d'higiene i confort, interiorment es va terrecar i emblanquinar. A la dita arcada solament es taparen una mica les juntes amb un poc de ciment i picadís.

Romanguérem admirats de l'obra. Mestre Biel se n'anirà, com ho farem tots, però la seva obra perdurará molts d'anys.

Espanam que mestre Biel en una altra ocasió ens digui que per conservar el forn, cal, de tant de tant, fer-hi foc i ens convidi a porcella rostida o almenys a una torrada.

Així sabrem si el forn ha sortit encertat.





PREFABRICATS

Manera

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

FABRICACIÓ DE

BALUSTRADA I

BIGUES DE TAULO

IMITACIÓ FUSTA

Servei de transport propi per a tota l'illa

Magatzem i oficina

Ctra. Palma-Manacor, km. 28,5 • 07230 Montuïri (Mallorca)

Tlfs. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95

Tlf. particular: 971 64 61 73

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Esbart de balladors

Aquells balls de pagès de mitjan segle passat foren un dels entreteniments d'una part de la joventut d'aquell temps i eren contemplats per gent de tota mena.

Ara bé, els que veim gaudien de debò i aprofitaven les ocasions propícies per "sortir a rotlo". La foto és en el Puig i hem destriat na Margalida i na Catalina "Solandera", na Francisca Sampol "Sa Rossa" (†), na Maria Miralles, na Francisca Verger, Antoni "Roegó", na Francisca "Mascarona", na Catalina (†) i na Margalida "Baqueta", en Pep "Pipo" (†) i na Catalina Bauzà "Pelut"



Records d'infantesa

No hi ha temps que no torni, diu l'adagi popular, però n'hi ha que no tornarà mai més, perquè l'edat que teníem quan érem joves no la tornarem tenir. Com tampoc no serem capaços de repetir aquelles dolenteries que impregnaven d'aquell especial delit que sols es dóna en anys d'infantesa i adolescència.

No hi ha perquè repetir que les festes de Sant Bartomeu eren i seran per molts d'anys, especials. Encara record que el vespre, en acabar la festa, els al·lots encara continuàvem amollant coets, però rasos, no a l'aire. Davant Can Rodetes hi havia un grup de gent, jovenots tots... i dos coets cap allà... i a vegades hi posaven els peus damunt i els coets donaven voltes... i feien això...

Aquells Sant Bartomeu!

Després, davant la granja (que estava allà on ara hi ha l'adrogueria d'en Toni "Xiu") també n'hi havia un grup... I de la granja cap a Can Rodetes... vengua coets... Uns d'una banda i els altres, de l'altra.

Però va resultar que una vegada des de darrera la creu del "caídos" –situada damunt els graons– també n'amollaven. En veure això hi va pujar el cabo de la Guàrdia Civil i es dirigí al grup que hi havia per aquell entorn. I just acabà d'arribar quan s'hi dirigí i els demanà:

– Meam, qui és que amolla els coets?

Essent que no distingia bé qui

eren els components d'aquell estol, va encendre una pila i va comprovar que era en Joan "Badia" el qui els amollava, el qual aleshores era tinent de l'exèrcit. (Pensem que en aquell temps un tinent pintava molt). Li contestà:

– Res, Cabo, no passa res.

En conèixer-lo i comprovar que era un superior, ja no digué res més i se'n tornà.

I moltes més coses passaven en aquells encantadors anys cinquanta, com era anar a foradar, d'acotats i per darrera, amb un ganivet els sacs d'avellanes de les torroneres quan aquestes amb una tela cobrien totes les seves taules perquè les espirals de les rodelles no ho cremassin.

Un temps que per a nosaltres no tornarà més.

EL CLUB CICLISTA MONTUÏRI GUANYA EL "PLA DE MALLORCA"

El veterà Gabriel Cerdà "Rupit", primer de la categoria màsteres 60

La vintena edició del trofeu ciclista Pla de Mallorca – Gran Premi "la Caixa" ha significat un gran èxit del CC Montuïri ja que ha aconseguit el primer lloc de la general absoluta del Pla Petit amb la victòria d'Antoni Font, ciclista de Petra que milita a l'entitat montuïrera.

D'altra banda cal destacar la meritoria primera posició d'en Biel Cerdà "Rupit" que ha aconseguit el mallot groc com a primer classificat de la se-

va categoria, la de majors de seixanta anys. Al sopar de lliurament de premis, en "Rupit", després de rebre el mallot groc i el trofeu, va protagonitzar el moment de major esportivitat de la competició, regalant el trofeu a un ciclista de Maria, Llorenç Nadal, el seu gran rival, que no va poder participar a totes les etapes.

Cal recordar que el diumenge dia 6 de juny es va celebrar a Montuïri la quarta etapa d'aquesta competició

que va acabar amb la victòria de Biel Palmer, del CC Inca, en el *Pla Gran* i de Rafel Campins, de l'AC Sineu, en el *Pla Petit*. Èxit de participació i d'organització tant a l'etapa de Montuïri com en aquesta vintena edició que acaba de concloure amb un destacadíssim paper del ciclistes de Vicenç Vaquer, i en particular dels montuïrers Rafel Miralles (5è de la general), Miquel Arbona, cicloturista i Pau Gomila, màsters 30.

B.ARBONA



LAPIS

joies per a tots

- Taller propi artesanal
- Gran varietat de dissenys i preus
- Certificat de garantia i autenticitat



Obert 7 dies a la setmana, de 9,00 a 19,00 h.

Ctra. Palma - Manacor, Km 28 • 07230 Montuïri, Illes Balears
Tlf. 971 16 16 00 • Fax 971 64 64 27 • www.lapis.com.tr • palma@lapis.com.tr



En Biel "Rupit" assolí el primer lloc a la categoria de màsters 60, en un moment de la darrera etapa del Pla de Mallorca

Resum de la temporada de bàsquet

Les minis, primeres de grup

Les més petites del bàsquet femení que enguany participaren en competicions oficials assoliren, després de lluitar amb valentia, el primer lloc del seu grup. Els resultats de les infantils i cadets no foren ten excel·lents: les primeres romangueren en setena posició i les cadets, en vuitena. I respecte a les de 1ª Autonòmica, a la competició inicial assoliren el 6è lloc i en el play-off del grup ocuparen el segon.

Sense que serveixi d'excusa però sí com a justificació, cal recordar que malgrat haver començat la temporada amb certes dificultats motivades per problemes amb els entrenadors, tant les minis com les de 1ª Autonòmica han aconseguit un paper digne dins les respectives categories. De totes maneres ja han començat a preparar la nova temporada.

3 montuïrers al Montuïri

El Montuïri de 3ª divisió nacional amb la dinàmica de poder comptar amb jugadors del poble que defensin els colors de l'equip de la vila acaba de fitxar tres figures que la pròxima temporada lluitaran de debò dins l'equip de la vila: Guillem Nicolau,

procedent del Margalidà; Bartomeu Fullana, qui jugava amb l'Atlètic Balears i Sebastià Canyelles, amb el Santanyí. S'esperen altres incorporacions i s'han produït algunes baixes, però encara no està tot conclòs. L'entrenador serà el mateix: Nico López.

Levi's

DIESEL

Avirex

Lee

MANS

L'Almoina, 30 · Tlf. 971 16 84 56
▼
Porreses
▼

AVIA

CAT

ART

DESIGNAL

adidas

CENTRE D'ESPECIALITATS MÈDIQUES

Medicina General
 Pediatria
 Cardiologia i Aparell Respiratori
 Neurologia
 Aparell Digestiu
 Anàlisis Clíniques
 Cirurgia General
 Nutrició i Dietètica
 Dermatologia
 A.T.S. (Infermeria)
 Psiquiatria
 Psicologia
 Ginecologia i Obstetrícia
 Angiologia i Cirurgia Vascular
 Alergologia
 Urologia



LLUCMAJOR

HORARI:
de les 9,00 h.
a les 21,00 h.

Clínica Dental
 Odontologia
 Medicina Estètica
 Ortodòncia
 Maxilo Facial
 Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica
 Ortopèdia
 Rehabilitació i Fisioteràpia
 Oftalmologia
 R.X., Radiologia
 Ecografies
 Otorrinolaringologia
 Podologia
 Centre Auditiu
 Endocrinologia

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AEGON - AGRUPACIÓ MÚTUA - ALLIANZ - CASER - PLANAS - D.K.V. - AGROUPAMA - IMECO - MEDIFIATC MÚTUA GENERAL DE CATALUNYA - NOVOMÉDIC - SANITAS - SERSANET - LA BOREAL - L'ALIANÇA - LA ESTRELLA - VITALICIO - WINTERTHUR MÚTUA D'ACCIDENTS: ASEPEYO - FIMAC - FRATERNIDAD - FREMAP - IBERMUTUAMUR - INTERCOMARCAL - MAZ - UNIVERSAL - BALEAR

Plaça d'Espanya, 56 - C/ Ciutat, 12 - Tels: 971 12 00 64 i 971 12 00 21 - Fax: 971 12 04 26 - (Llucmajor)
www.cemllucmajor.com

Batejos Comunitaris

El proper diumenge dia 11 a les 19'00 celebrarem el sacrament del baptisme comunitari.

Missa de les 12'00

Durant els mesos de Juliol i Agost suprimim l'Eucaristia de les 12'00 dels diumenges.

Sopar a la fresca

Agraïm l'ajuda i la solidaritat dels nombrosos grup de persones que prepararen el sopar a la fresca del passat dia 19 de juny a la piscina del Dau, com també a les persones que hi participaren. D'aquesta manera heu ajudat a les despeses de la restauració de la teulada de la parròquia. En total foren més de 260. Agraïm també la valuosa col·laboració de la família propietària del recinte per deixar-nos els locals. Finalment volem agrair l'aportació de tantes persones que malgrat no pogueren venir a sopar han fet arribar la seva col·laboració econòmica. En total hem recollit: 2.310 euros (384.352 ptes.) Moltes gràcies per la vostra solidaritat.

La bústia del Puig

La bústia de la Mare de Déu de la Bona Pau durant el mes de maig s'han pogut recollir 410 euros. Gràcies per la vostra col·laboració.

Solidaritat amb les nines d'Hondures

La col·lecta que els infants de Primera Comunió d'aquest curs han fet a favor de les nines d'Hondures ha estat de 570 euros (94.840 pessetes) Agraïm la seva generositat i la seva solidaritat. Creim que aquest gest és una petita mostra de fer possible una vida més digne per a tothom, sobretot pels més pobres. Probablement aquesta quantitat és veurà augmenta-



Enguany la processó del Corpus tornà ser molt participada

da pels infants que encara falten per a fer la Primera Comunió.

Horari de despatx parroquial

Durant els mesos d'estiu el despatx parroquial restarà obert els dimecres de 17'30 a les 20'30. Per a qualsevol urgència podeu telefonar al 971 66-43-16.

La pau, la justícia i la solidaritat, tasques del Parlament de les Religions

Una vegada més, Barcelona és l'escenari d'esdeveniments que sorprenen per la seva novetat, obertura i originalitat. El Fòrum de les cultures que fou inaugurat el passat dia 8 de maig amb el desig de mostrar al món la riquesa cultural que els humans hem estat capaços de fer gràcies al nostre esperit creatiu, n'és una petita mostra. El Fòrum vol ser un cant a la bellesa i a la riquesa humana que gràcies als seus matisos i colors enlluernen i commouen el cor de les persones sensibles.

El Parlament de les Religions és a la cantonada. Del 7 al 13 de juliol es farà el IV Parlament amb el lema: "Camins de pau; la saviesa d'escoltar, la fermesa del compromís". Aquest significatiu lema vol ser una convidada al diàleg, a la capacitat d'admiració, a la tolerància i al compromís personal. Tot un desafiament que ens posa en una

actitud d'obertura per acollir, amb respecte i estima, la vivència espiritual dels altres. El Parlament és una oportunitat d'or per al diàleg interreligiós per la cooperació i per a la construcció de la pau mundial. El panorama religiós es troba en un moment crucial, el Parlament podria ser una excel·lent oportunitat per descobrir que la tasca de la pau, de la justícia i de la solidaritat no són patrimoni de ningú en exclusiva, sinó que és feina de tots els creients en Déu i de tots els homes i les dones de bona voluntat.

El Parlament de les religions vol ser una crida a fer possible que el bé s'imposa sobre el mal; que la justícia es practica i s'imposa sobre l'agressió, que la solidaritat esdevé el punt de partida de tots els homes i dones de bona voluntat i que, a Barcelona, es descobreixen nous camins per a la pau mundial.

MIQUEL MASCARÓ

**doblers
FRESCS**

**Et REGALAM aquesta
MOTXILLA GELERA**

En contractar una nova targeta VISA o EURO 6000 MASTERCARD de "SA NOSTRA" i realitzar, entre el 28 de maig i el 28 d'agost, un consum mínim de 200 euros en el mateix extracte.

QUOTA GRATUÏTA: el primer any per als perceptors de nòmina i per a les targetes vinculades a un Compte Jove de "SA NOSTRA".

AJORNAR LES TEVES COMPRES: a qualsevol termini sense interès, amb quota llixa o pagant un percentatge sobre el saldo pendent. També pots triar l'opció **COMPRA ESPECIAL** i ajornar una o més compres des de 3 fins a 24 mesos, només telefonant a **FONOSANOSTRA 971 757 242**.

Hem modificat els preus al 28 d'agost de 2004.
1. Exclou els preus IVA i IGT.
2. Import mínim per contractar: 1.000 €. Quota mínima mensual (per compra) 30 €.

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Temps passat

10 anys enrere
Juliol de 1994

Sor Margalida Miralles, a Rwanda

Després d'haver estat 13 anys com a missionera infermera a Àfrica, Sor Margalida Miralles "Queló", juntament amb una altra i degut a enfrontaments ètnics, va haver de fugir d'allà on estava; si bé el 21 de juliol de 1994 se'n tornà cap al continent Africà, ara a Tanzània a un camp de refugiats per atendre els rwandesos que s'hi havien concentrat.

25 anys enrere
Juliol de 1979

Cau el sòtil de la casa de la vila

A les 9'15 de dia 13 de juliol de 1079 va passar per ull el sòtil de l'escala que puja al saló d'actes de la casa de la vila, pocs minuts abans de celebrar-se sessió permanent i això que sols feia 12 anys que l'edifici s'havia inaugurat i pocs dies abans els picapedrers havien arreglat el sòtil. Sortosament no hi hagué cap ferit. D'una manera provisional les oficines foren instal·lades a Can Pieres, però sols per poc temps.

50 anys enrere
Juliol de 1954

Beneïdes de Sant Cristòfol

Havent augmentat tant el nombre de vehicles motoritzats a la vila, que el diumenge després de la festa de Sant Cristòfol, dia 11 de juliol de 1954, amb animació extraordinària, a plaça es féu una cavalcada motorista semblant a la de les beneïdes de Sant Antoni. Hi acudiren gairebé tots els cotxes, motos i camions de la vila.

100 anys enrere
Juliol de 1904

Dificultats en la recaptació

L'import de la recaptació de la cèdules personals de 1903 així com també la d'altres contribucions era difícil de dur a terme, tant que a la sessió de l'Ajuntament de dia 26 de juliol de 1904 es prengué la determinació d'obrir expedients, per a la qual cosa s'acordà cercar una persona d'intel·ligència provada perquè ho gestionàs a la Delegació del Ministeri d'Hisenda.

Fases de la Lluna

Juliol, 2004

2 Lluna plena	25 Quart creixent
9 Quart minvant	31 Lluna plena
17 Lluna nova	

Pluviometria

Juny de 2004
Dia 12..... 0'9 litres m²
" 14..... 4'7 " "
" 15..... 5'0 " "
" 16..... 1'4 " "
Total..... 12 litres m²

Noces d'argent

12 juliol 1979

Jaume Rossinyol Moll "Salat, amb Joana Pocoví Verger "Fideuera".



Curry d'au

Ingredients

Un pollastre de quilo i mig, una culleradeta de curry, dues cebes, dues pomes grosses rallades, una cullerada de salsa de tomàtiga, 50 g. de mantega de vaca, 30 g. de farina, 200 g. d'arròs i brou de gallina.

Elaboració

Tallar el pollastre a trossos, enfarinar i sofregir amb la mantega de vaca, fer dorar les cebes i les pomes; posar el pollastre dins la casseroles, empolsar de farina i curry, remenar un poc, afegir la tomàtiga i el brou, que cogui a poc a poc. Una vegada cuit servir amb l'arròs bullit.

MA DOLORS PINTENO

Demografia

Juny de 2004
Naixements

Dia 3.- Mart Kekik fill de Yucel i de Hanife.

Dia 8.- Mariona Morro Arbona filla de Joan i de Joana Maria.

Dia 8.- M ohamed-Amín Tahiri fill de Jamal i Tahiri.

Dia 22.- Maria Mercè Roig Morlà filla d'Antoni i de Maria.

Defuncions

Dia 6.- Bartomeu Rigo Payeras "Muix", fadrí de 60 anys.

Dia 20.- Miquel Lladó Niell "Niell", viudo de 82 anys.

Dia 20.- Monserrat Vaquer Ballester "Palós", casat de 78 anys.

Dia 21.- Antoni Mesquida Sastre "de sa Font Bosseta", casat, 80 anys.

Matrimonis

Dia 26.- Joan Mir López amb Maria Magdalena Rosselló Cerdà.

Apotecaries

4 juliol St. Joan	25 " Montuïri
11 " Vilafranca	1 Agost Petra
18 " Ariany	

Antigues cançons amoroses

Ses cireretes són bones
collides des cirerer;
voldria que es meu guerrer
se fes poruc de ses dones.



VERGER

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI



Nins i nines de 1^a Comunió que participaren a la processó del Corpus



Sortida dels ciclistes al Pla de Mallorca



Joana Roca Portell, de l'Associació de Gent Gran, i Antònia García Munar, de la de Persones Majors, amb els plats i diplomes commemoratius del curs de cuina



Els excursionistes de Gent Gran visitant l'Alcúdia



Els alumnes de les escoles participaren a un curs d'educació vial



Molta gent va participar al sopar a la fresca per a les obres de la parròquia



Al Puig, molts de majors varen rebre el sacrament de la unió de malalts